Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ofgang afn Dnyeper

Markiš, Perec D.
מארקיש, פערעץ

Mosḳṿe, 1937

4

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8240

Visual Library

4

פון מאקייעווקער זײַט — דורכ פרימאָרגיקע רוימענ גערעמע,
מיט גאָלדענע בערד, ווי מיט שטיקער באגינענ געלאַטעט,
זײַנענ מאכנעס געגאנגענ צופוס מיט אָפצווענגעס אונ האמערס,
זײַנענ באָכורימ געגאנגענ, געגאנ זײַנענ זיידעס אונ טאטעס.

געשפרייט האָט א גלאנציקער וועג זיכ מיט קוילנ פארפראָשעט,
געשווינדלט אינ דר׳הייכ האָט א וועג פונ קאנאט אינדערלופטנ;
זײַנענ די מאכנעס געגאנגענ גוט-מאָרגעדיק אפ זאפאָראָזשיע,
אונ ס׳האָבנ באטראקעס אזוי אפנ טאמ דעמ באגינענ געפרווט דאָרט.

אונ די זונ, ווי א גאָלדענער קויש א געפּילטער מיט זאָמענ,
איבער שטאָלענע טאָפּאָלס אונ שטרעקעס פארוויקלטע רויכנ, —
האָבנ באטראקעס פארקוקט זיכ, ווי ס׳שוועבט דאָרט די זונ אינ די הויכנ
צו די מײַלער פונ שמעלציקע אויוונס אונ בארגיקע דאָמנעס.

— ווילקאָמען, סעזאָניקעס פּעסטע, מיט בערד מיט פּאַרזשאַרגטע,
ווילקאָמען, באַטראַקעס, מיט הענט מיט געשטאָלטע און שטילע!
אַזוי פּריש איז דער אָטעם אין סטעפּ און די זון אין פּרימאָרגנס,
אַזוי גוט אונטערוועגס אָפּן סטעפּ איז צו כאַפּן אַ פּרילינג!

אַזוי פּריש אָפּן סטעפּ איז דער וועג מיט די גראָזיקע ווייטן,
מיט געפּענטעטע פערד און צעוואָרפענעם ווילדגראָז אָפּ פּאַשע;
אַז עס שמעקט אַזוי זיס מיט באַשטאַנעס און האָפּן און קרייטער —
איז געזעצט זיך אינמיטן דעם סטעפּ און צעוואָרפן זיך פריילעך און ראַשיק,
און צעעפנט די טאָרבעס און קלומקעס — מיט כודאָבע איניינעם אַ קיי טאָן.

און עס רייסן מיט כיישעק זיך אויפ אַלטגעבאַקענע קאָרענע לאַבנס,
און עס וואַרפט זיך אַ מעסער פון האַנט איבער האַנט, ווי אַ זוניקער
בליץ דאָרט.
אָנגעכמורעטע טעסלער פּאַרזאָרגטע און מאָליער און זעגער און גראַבער
מיט די בליישטיפטס — אַ מעסער די לענג — אונטער שטערנס צעהיצטע:
אַ רעגע — ווערט גרייט אַ געצעלט! אין אַ צווייטע — ווערט פּאַרטיק אַ
טאַבאָר!

געשמאַק איז צו כאַפּן אַ נאַכט אָפּ די טו־יקע סטעפּעס אוקראַינער,
געשמאַק דעם קאַיאָר איז דורך טוי און דורך פּייפלעך פון פּאַסטעכער
הערן, —
ס׳גייען בלויקייטן צו אַזוי נאָענט צום מויל, ווי צעיויערטע ווייַנען,
ס׳קאָן אַ יעטווידע רעגע אַרויס פון אַ זייַט אַ כאַליאַסטרע ציגייַנער
מיט פּאַרפלאָכטענע שטערן שטערן אין צעפּ און מיט ציינער, צעבליצטע ווי
שטערן.
איז ווילקאָמען, סעזאָניקעס, פּעסטע, מיט בערד, ווי מאַכאָרקע,
ווילקאָמען, באַטראַקעס, מיט הענט ווי געשטאָלטע קריסילעס, —

אזוי פריש איז דער אָטעם אין סטעפּ און די זון אין פרימאָרגן,
אזוי גוט אפן סטעפּ אונטערוועגס איז צו כאפּן א פרילינג.

האָט מען געמאכט א האפּסאָקע אין גאנג. זיך געזעצט נעבן ריוו דאָרט,
האָט מען צעעפנט די טאָרבעס און קלומקעס פון ווייַטינקע היימען,—
היטלען — אראָפּ! און טשופּרינעס, ווי בלעטער פוןביימער,
און מאָגערע סאלע, אין יעריקע וואָבלע, און ברויטיקע ריפטלען,
און קאווענעס שווערע, ווי קעפּ, אין מע שפּאלט — ס'איז אן איימע!

געקויפט האָט מען קאווענעס גרויסע. ס'א פרייד — אומגעהויער!
געמאכט מ'האָט אין וועג נאָך א בייַט און א הילכיקן האנדל,—
געקויפט אפּ באשטאנעס מ'האָט קאווענעס פעסטע און רויע,
געפּרוווט אין די קאָרענע הענט און געפּלעטשט אין די ראנדן,
און יעדער באזונדער האָט צוגעלייגט הארט צום פאַרוואקסענעם אויער:

— עס טרישטשעט! — האָט יעדער באזונדער געשריגן אפּ זייַנער, —
עס טרישטשעט ווי שניי אין א פראָסט אונטער טריט און מיט פייַער
געסילעקט;
דער ערשטער אראָפּנעם מיט גליק פון באשטאנעס, אוקראינע!
באטראקישע בערד פון מאכאָרקע און העמדער פון היימישע לייַנען
און פארהאָרוועטע הענט ווי געפּרוווטע, ווי אלטע, ווי גוטע קריסילעס!

און אלע מיט קאווענעס פעסט צו די בייַכער ווי קעפּ פון געליבטע,
און אלע מיט קניפּעקלעך טעמפּע פון כאָליעוועס שטויביקע, דארע —
מיט אויגן פארלאָפּענע, מילדע און שטארע.
און ס'דאכט זיך: די בייַכער די אייגענע שנייַדט מען אפּ ריפּטלען.
מע ריפּטלט, מע פערטלט די בייַכער, און זאפטן ווי בלוט זיך צעטריפטן!

מע פראווען א פרישטיק אין סטעפ נאָך א נאַכט א געשמאַקער,
און ס׳פּליוסקען זיכ קערלעכ פון מויל און פון בערד און פון וואָנצעס.
ס׳זעט איינער דעם אנדערנ אויס אזוי פריילעכ און גוט און טשיקאווע,
די מײַלער פארשטאָפּטע מיט ברויט און מיט זאפט און מיט שמייכלען
געשמאָלצן,
און ס׳ציט זיכ א שטילער געאמפער דורכ פליישיקע קערלעכ פון קאווּנ.

אזוי גוט איז די ערד, אָט די אלעמענס ערד, ווער מיט מי נאָר
ס׳באטרעט זי.
כאָטש נעמ זי אזוי אפ די הענט ווי א גרויסנ א זאפטיקנ קאווּנ —
און שנײַד פונ איר ריפּטלען און וויג זי און גלעט זי,
און זאָג צו איר — מאמע, און זאָג צו איר — ברודער, און זאָג צו איר —
כאווער.
אזוי גוט איז די ערד, אָט די אלעמענס ערד, ווער מיט מי נאָר
ס׳באטרעט זי.

— נו, איז עסט צו געזונט! און זיכ זעטיקט! און וויל זאָל עס, וויל
אײַכ באקומען!
דער סטעפּישער פרישטיק איז זיס און מיט שמעקעכצ פונ קרײַטער
פארציט ער,
דער טאָג איז צעעפנט — א מילדער, א היימישער קלומעק,
די זונ ז׳ווי א פרישער, א זאפטיקער קאווּנ צעשניטנ.

און דער וועג פונ גודראָנ איבער סטעפּ, און דער וועג פונ קאנאט איבער
יאמענ,
און עס שוועבנ וואגאָנעס אינ דר׳הייכ מיט געזאנג און מיט לאנד און
מיט לידער,

און עס דרייען זיך קעפ בא באטראקעס פארהויבן אין דר׳הייך, ווי די
האמערס, —
האָט לֿוקא דער באטראק זיך א הייב געטאָן, — ברידער! —
און א סמאָקע געטאָן צו די ווײַטן: — טראסצ אין דער מאמען!

ס׳האָט קיינמאָלֿ קיין ערד ניט פארמאָגט אונדזער גראד אלֿע יאָרן,
ס׳האָט קיינמאָלֿ קיין פי ניט געהאט אונדזער גראד אפ צו לֿינדן די לֿאסטן,
און אזא מין ווי איך — האָב איך מער ניט געהאט ווי דעם זאסטעפּ,
און אזא מין ווי מיר — האָט אפ יעטווידער פאסקע געבאָרן
די לֿוקאעכע מײַנע א יונג. גלײַך פון בויך — מיט א בײַטש—און א פאסטעכ!

און אָפגעשפּאָרט האָב איך אזוי-אָ די גרייס — ווי פאסטעכער דרײַ,
און אָפגעשפּאָרט האָב איך אזוי־אָ די גרייס — ווי יונגען געטרײַ,
דערנאָך זײַנען דרײַ דאָרט זיך שלֿאָגן געגאנגען פאר דער פרײַ,
און אזוי-אָ די גרייס — ווי יאָר-אויס און יאָר־אײַן,
און זיי זײַנען דאָרט, זאָגט מען, צו די באָלֿשעוויקעס ארײַן!

און דערנאָך איז אוועקגעגאנגען א צײַט און ס׳איז איינער געקומען אין דאָרף,
און גערופן א סכאָד און געהאלֿטן א ראַט
און געזאָגט האָט ער: — אלֿע פון די פון באטראקישן גראד
דארפן אלֿע אינאיינעם -- אהין און אהער — און כ׳פארשטיי ניט קיין וואָרט,
אז ס׳האָט קיינמאָלֿ קיין ערד ניט געהאט אונדזער גראד.

און איצט, — ווישט דאָס מויל זיך לֿוקא, — אז מ׳עט קומען צו נײַע פאראָמען,
איז אזא מין ווי איך און ווי מיר און ווי אלֿע
איז גיב איך א שטעלֿ זיך אוועק און א זאָג: — „כאווער סטאלֿין,
אָט האָסטו די האק און אָט האָסטו דעם זאק און די זעג מיט די לֿאָמען,
און איך גיי מיר ארײַן אין דער וואָלאסט אפ באגלֿײַך און מיט אלֿע!“ —

און שטיל שאָקלען צו די באַטראַקעס מיט שטויביק־באַוואַקסענע קעפּ,
עס טראָגט זיך נאָך שטיל דער פּאַרצוק פון די ציין אין די שטרעקעס, —
און שטיל איז אין סטעפּ,
עס הערט זיך דער זאַפּטיקער שליאָפּ פון די ליפּן אין זיסקייט פאַרקלעפּט,
ווי דער צופלוס פון כוואַליעס צו זאַמדיקע ברעגן...

דערנאָך לייגן שאָלן פון קאַווענעס אויס אַפן סטעפּ זיך פאַרוויגן,
ווי שאַרבנס, ווי אויסגעפּיקט ליידיקע שאַרבנס אַפ שלאַכטפעלד,
און ס'שלאָפן די וואָגנס — אַפ ווייטן — פאַרשפּאַרטע,
כוּדאָבע טרייבט אָפּ מיט די לופטיקע ווײַדלען מיט האַרטע
פאַרלאָפענע מענגעס קאָלירטע און בייסיקע פליגן.

און דער טאָג הייבט זיך אויף, און די זון אַפ צעבלעטערטע קעפּ איז,
עס זינגען די ווייטן מיט שמעלץ און מיט לופטיקע וועגן;
עס זײַנען באַטראַקעס געקומען, מע גייט מיט די העק און מיט זעגן,
אָט זײַנען זיי — אָט! אַפ די אייגענע בערג אין קאַריערן און סטעפּעס,
און עס גייט מיט צעשוימיקטן בלוי זיי אַרויס אַפ אַנטקעגן דער דניעפּער.